

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2365/2023
10.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Манић, адвокат из ..., против тужене „Општа болница Панчево“ из Панчева, чији је пуномоћник Александра Смилевски, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 973/23 од 09.03.2023. године, у седници одржаној 10.04.2024. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 973/23 од 09.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 486/20 од 13.12.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле, па је тужена обавезана да тужили за период од септембра 2017. године закључно са августом 2020. године по основу неисплаћених трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплати појединачне новчане износе са затезном каматом на сваки појединачни износ, као у његовом садржају. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева тужиле преко досуђених, па до тражених износа на име накнаде за топли оброк за период од септембра 2017. године закључно са августом 2020. године, а одбијен је као неоснован и део тужбеног захтева тужиле за затезну камату на наведену разлику између досуђених и тражених новчаних средстава на име накнаде трошкова за топли оброк, као и део тужбеног захтева тужиле (за оба предметна потраживања) у делу за затезну камату на предметне новчане износе и то у делу од траженог, почев од последњег дана у месецу за претходни месец, до досуђеног, почев од 01. у наредном месецу за претходни месец. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужили накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 138.975,94 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 973/23 од 09.03.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, у ставу првом и трећем изреке, тако што су одбијени тужбени захтеви тужиле да се тужена обавезе да

тужиљи на име неисплаћених трошкова за исхрану у току рада – топлог obroка и регреса за коришћење годишњег одмора исплати појединачне новчане износе са затезном каматом (на начин ближе описан у ставу првом изреке) и да се обавезе тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 138.975,94 динара, са затезном каматом од извршно-сти пресуде. Ставом другим изреке, тужиља је обавезана да туженој на име накнаде трошкова првостепеног парничног поступка плати 83.200,00 динара. Ставом трећим изреке, тужиља је обавезана да туженој на име трошкова поступка по жалби плати износ од 45.032,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао добијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле Уговор о раду 01.07.2001. године на неодређено време, којим је тужиља са пуним радним временом распоређена на послове на ... одељењу као ниже квалификована радница. Зарада тужиље на дан закључења Уговора о раду од 07.10.2018. године била је 17.500,00 динара, а тужиља је распоређена на послове За цео спорни период тужена тужиљи и осталим запосленима није организовала исхрану у току рада на други начин. Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ бр. 1/15), ступио је на правну снагу 14.01.2015. године, а престао да важи 31.12.2018. године. Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ бр. 106/18) ступио је на правну снагу 08.01.2019. године, а престао да важи 08.01.2020. године, као и Посебни колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ бр. 96/19 и 58/20 – анекс), важили су у спорном периоду и нису посебно предвиђали право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина тужбеног захтева утврђена је из налаза и мишљења судског вештака, у складу са којим је тужиља определила тужбени захтев, а што представљају износи предметних трошкова накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора обрачунати у складу са одредбама Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 510/08, 104/08 – анекс и 8/09 – анекс II).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиље делимично усвојио и обавезао туженог да тужиљи исплати накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора до висине износа као у ставу првом изреке првостепене пресуде, за утужени период, налазећи да се не могу прихватити наводи туженог да су ове накнаде урачунате у коефицијент јер би то значило да запосленима с различитим коефицијентом припадају различити износи на

име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Стога је прихватио обрачун ових трошкова сачињен од стране вештака економско-финансијске струке а према параметрима из Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 510/08, 104/08 – анекс и 8/09 – анекс II).

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиле одбио применом одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/05 са изменама и допунама), у вези одредбе члана 2. став 2. истог закона и одредбе члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Сл. гласник РС“, бр.34/01...21/16), налазећи да су примања по основу зараде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту, као једном од елемента плате, а да Посебним колективним уговором није предвиђено ово право запослених.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Закон о раду, у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5. члана 118. став 1. тачка 1. - 4, члана 119, члана 120. тачка 1. и 158. тог закона. Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са Општим актом и Уговором о раду, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2).

Закон о платама у државним органима и јавним службама, прописао је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основуцу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за Председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника Републике и Народне скупштине РС. На основу одредбе члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а на основу члана 2. истог члана закона, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), у одредби члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

На основу одредбе члана 91. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“,

бр.96/19 и 58/19), одређени су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, које је Влада РС донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из Буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе. На основу одредбе члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених из члана 1. ове Уредбе које се примењује и на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилца је запослена у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом, положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, као и да Посебним колективним уговором за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), као ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), нити претходно важећем ПКУ из 2010. године. Пошто је тужилци накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у утуженом периоду, исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, следи да јој не припада право на исплату која је предмет овог спора, без обзира на то што је тужилци плата исплаћивана у висини минималне зараде.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени коме се плата исплаћује у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у коме је садржан додатак на име тих накнада и саставни део коефицијента за сваког запосленог. Из тих разлога, наводима ревизије тужилце се неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је донео одлуку као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**